

Denk mee

Rotterdamlezing 2004

Als in 2025 de jongeren van nu zowel cultureel als bestuurlijk aan de macht zijn, wat staat de huidige generatie dan te doen?

Over deze vraag gaat de Rotterdamlezing 2004 door dr. Henk Oosterling, filosoof en onder meer universitair hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR). De Rotterdamlezing, op 12 mei in het Bibliotheektheater in Rotterdam, is een initiatief van het Studentenpastoraat Rotterdam, het Rotterdams Dagblad, Studium Generale en de Erasmus Universiteit Rotterdam, in samenwerking met de Bibliotheek Rotterdam.

Dr. Henk Oosterling geeft vandaag al een voorzet voor

de Rotterdamlezing. De lezers van het Rotterdams Dagblad krijgen daarmee te kans hem nog vóór het uitspreken van zijn rede op 12 mei met opmerkingen en/of vragen te bestoken. En hem wellicht zo te beïnvloeden. Alle lezers van het Rotterdams Dagblad zijn van harte welkom om het resultaat woensdag 12 mei om 19.30 uur in het Bibliotheektheater te komen beluisteren. Zij krijgen daar in gezelschap van José van Eindhoven (voorzitter van het College van bestuur van de EUR) die de avond opent, de gelegenheid om

met dr. Oosterling en met elkaar in debat te gaan. Dat laatste zal gebeuren onder leiding van Sadik Harchaoui (directeur Forum).

Wat vindt u er van?

Stuur uw mening, uw vragen of uw twijfels. Dat kan per brief, fax of e-mail. Wij publiceren dan volgende week op deze plaats in de krant een bloemlezing van uw reacties. We zien ze met belangstelling tegemoet.

E-mail naar: denkmee@redactie.rd.nl

Schrijf naar: Rotterdams Dagblad, Denk mee
postbus 2999
3000 CZ Rotterdam

Fax naar: Rotterdams Dagblad, Denk mee
010 - 4128509

Kleurloos Rotterdam 2025? Werk in uitvoering

Door dr. Henk Oosterling

Hoe ziet, na vergrijzing, ontgroening en verkleuring Rotterdam er over twintig jaar uit? Zullen huidige 15- tot 20-jarige Rotterdamers rond hun 40ste een goede baan hebben? Zullen ze dan nog in Rotterdam wonen? Laten we het hopen. Want als gevolg van de vergrijzing zijn er rond 2020 structurele tekorten op de arbeidsmarkt te verwachten.

Rond 2025 zullen de jongeren van nu als vaklieden, baliemedewerkers, verzorgers, leraren, managers, artsen, ondernemers en bestuurders de kosten moeten opbrengen voor de dan (erhuitge-

gers, artsen, ondernemers en bestuurders de kosten moeten opbrengen voor de dan (er)uitgewerkte vergrijsden. Er is voor onze stad een lichtpuntje: van de vier grote steden – de G4 – blijkt Rotterdam als enige te verjongen. Dit voordeel wordt echter teniet gedaan door een voorziene leegloop: het in 2003 verschenen rapport 'De Staat van Rotterdam' concludeert dat witte (kinder)rijke gezinnen wegtrekken. Daardoor komt de verjonging grotendeels op rekening van het allochtone deel van de bevolking. En daar zit 'm de kneep: de problemen rond zwarte en vmboscholen, de hoge werkloosheid onder allochtone jongeren en hun percentagegewijs hoog delinquente gedrag bieden weinig vooruitzichten op een progressieve beroeps carrière of een floreerend sociaal-cultureel stadsklimaat.

Zullen huidige 15- tot 20-jarige Rotterdammers rond hun 40ste een goede baan hebben? Zullen ze dan nog in Rotterdam wonen? Laten we het hopen. Want als gevolg van de vergrijzing zijn er rond 2020 structurele tekorten op de arbeidsmarkt te verwachten.

Archieffoto Rotterdams Dagblad/Jaap Rozema

Geen prognoses, maar scenario's

Wat te doen? Voortbordurend op 'Rotterdam in kleur' uit 1998 bracht het Instituut voor Sociologisch-Economisch Onderzoek (ISEO) van de Erasmus Universiteit Rotterdam in 2002 'De toekomst in meervoud' uit. Daarin worden twee scenario's geschetst voor onze 'multiculturele' toekomst.

Het eerste voorziet optimistisch een integratieproces met geleidelijk stijgende opleidingsniveaus, betere inpassing in de arbeidsmarkt, voortgaande culturele integratie en meer interetnisch contact. De modernisering van allochtone jongeren uit zich onder andere „in een groeiende levensloopvariatie en een grote variëteit aan levensstijlen”.

Het tweede scenario is pessimistischer. De huidige achterstand wordt van de eerste op de tweede generatie overgedragen. Dit mondt uit in blijvende achterstand in het onderwijs en op de arbeidsmarkt, minder culturele integratie en wrijvingen tussen bevolkingsgroepen. Resultaat: een etnische onderklasse die in getto's zal leven. Op veilige afstand

heet. Deze incassopolitiek vereist geen woorden, maar daden.

V5

Zie onze beleidsparadox: beknotten van vrijheid om vrijheid te garanderen.

Wat voor de ereburger van Rotterdam, Winston Churchill, met zijn V-teken Victory en voor ons Vrijheid betekende, is inmiddels versnipperd tot de V5: veiligheid, volmigratie, verzorging, vakopleiding en vermaak.

Rotterdams repressieve aanpak

richt zich op veiligheid en volmigratie. Zorg en onderwijs zitten in de knel. En alhoewel er in kunst-en-cultuurstad Rotterdam volop wordt 'vermaakt', is er van enige samenhang en integratie in het cultuurbeleid geen sprake. Hoge cultuur is nog overwegend wit en is blind voor veranderingen in de bevolkingssamenstelling. Lage cultuur is goeddeels geïntegreerd maar wordt steeds meer als welzijnswerk gezien. Maar in de openbare ruimte gedraagt men zich in ieder geval 'norm'aler.

Door de exclusieve nadruk op repressie komen we echter misschien na de laatste fouillering met lege handen te staan.

Interculturele, 'urbane' cultuur

Hoe betrekken we de jongeren, waar we onze hoop op hebben gezet, positief bij de stad?

Rotterdam Festivals haalde in 1997 jongeren voor het voetlicht: „Jij bent eindelijk de baas in Rotterdam.” Toen was al duidelijk dat tegenstellingen als alloch-

toon/autochtoon of hoge/lage cultuur achterhaald waren.

In de grootstedelijke of 'urbane' cultuur loopt, voordat gezin, hypotheek en loopbaancarrière toeslaan, alles door elkaar. De levensstijlen waar het ISEO op aanstuurt, zijn hier maatgevend.

Op dit basisniveau zouden jongeren hun talenten actiever moeten kunnen ontplooiën. Ze zijn van de straat, maar wat belangrijker is: al doende leren ze met de spanningen tussen culturen en daarmee met zichzelf omgaan.

Jurgen Raymann werpt zijn interculturele licht op het samenleven. De film 'Shouf Shouf Habibi' zet de interculturele spanning op scherp. Rap, hiphop, stand up comedians, cabaretiers en theatermakers zijn even belangrijk als jongerendebatten, Stadsdebatten en de Dag van de Dialoog.

Gedragen, overdragen, verdragen

Maar er is een nog belangrijker aspect: het normen-en-waarden debat.

Repressie zet alleen in op normen: normaal gedrag in openbare

Kleurloos Rotterdam 2025?

- Hoe moet Rotterdam er over twintig jaar uitzien?
- Door de vergrijzing zijn er rond 2020 structurele tekorten op arbeidsmarkt, maar zullen de huidige 15- tot 20-jarige Rotterdammers rond hun 40ste inderdaad een goede baan hebben?
- Bent u optimistisch gestemd? Gelooft u dat het opleidingsniveau hoger zal zijn en dat bevolkingsgroepen meer onderling contact zullen hebben?
- Of bent u pessimistischer? Denkt u dat de huidige achterstand op de tweede en derde generatie wordt overgedragen?
- Hoe kijkt u tegen de samenleving aan? Dat ben ik? Dat zijn wij/zij? Of denkt u: dat zijn wij?
- Spreekt de gedachte 'Geen normen, maar waarden' u aan? Vindt u ook dat 'respect' alleen geloofwaardig is als jongeren vroeg genoeg serieus worden genomen
- Hoe zouden we volgens u de jongeren, waar we onze hoop op hebben gezet, positief bij de stad kunnen betrekken?

volkingsgroepen. Resultaat: een etnische onderklasse die in getto's zal leven. Op veilige afstand van deze 'no-go areas' zullen de 'gated communities' van de welgestelden verrijzen.

Incassopolitiek

Hoever kunnen we vooruit te kijken? Amsterdam heeft drie toekomstscenario's voor 2015 gepresenteerd: de stad van tolerantie, de stad van succes, de stad van polarisatie. Het Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling Forum presenteerde in 1999 ook drie scenario's tot 2015. Door trends en onzekerheden op twee assen (individualisme-gemeenschapszin en segregatie-integratie) door te berekenen kwam Forum uit op: de samenleving dat ben ik, dat zijn wij/zij en dat zijn wij. Deze beleidsscenario's zijn ambitieuzer dan de toekomstvisies van het ISEO.

Welke het zal worden, hangt mede af van de inbreng en participatie van de bewoners. Het Rotterdamse college heeft slechts één aanpak tot 2017 om de stad schoon, heel en veilig te krijgen. 'In Rotterdam Zet Door. Op weg naar een stad in balans' wordt de 'buitenmaatsheid' van de Rotterdamse problemen het hoofd geboden door „te kiezen voor een meer realistische beleidslijn van beheersen in plaats van oplossen”, zoals het in het advies van de visitatiecommissie Grote Steden Beleid

• Spreek de geachte 'Geen normen, maar waarden' u aan? Vindt u ook dat 'respect' alleen geloofwaardig is als jongeren vroeg genoeg serieus worden genomen

- Hoe zouden we volgens u de jongeren, waar we onze hoop op hebben gezet, positief bij de stad kunnen betrekken?
- Hoe zouden ze hun talenten actiever kunnen ontplooiën en dus al doende kunnen leren met spanningen tussen culturen en daarmee met zichzelf om te gaan?

Antwoord voor 4 mei

Uw reactie

Verzenden naar **Denk Mee**
postbus 2999, 3000 CZ Rotterdam

Rotterdams Dagblad

naam: _____

adres: _____

postcode: _____

woonplaats: _____

telefoon: _____

onderwerp: **Kleurloos Rotterdam 2025?**

ik vind: _____

debat. Repressie zet alleen in op normen: normaal gedrag in openbare ruimten. Cultuur staat echter voor waarden die worden overgedragen aan volgende generaties. Je zou haast scanderen: Geen normen, maar waarden!

Je gedragen' (normen) vereist 'elkaar verdragen' (waarden). Maar alleen tolerantie volstaat niet. Gekoppeld aan interesse levert tolerantie iets waardevols op: respect. Niet het witte respect van de overheid, evenmin echter het zwarte respect dat iedere starende blik als 'dissen' opvat. Respect is alleen geloofwaardig als jongeren vroeg genoeg serieus worden genomen

Herinvesteren cultureel kapitaal

Maakt een systematische exploratie van 'skills' van jongeren tuchtscholen overbodig? Zo simpel ligt het niet. Maar het opgeslagen culturele kapitaal van 2001 Rotterdam Culturele Hoofdstad dient geherinvesteerd te worden.

Als de Nieuwe Politiek met zijn accenten op repressie en vastgoed dit als softe Oude Politiek afdoet, ziet ze in haar incassopolitiek de volgende productieve reeks over het hoofd:

cultureel kapitaal=sociaal kapitaal=economisch kapitaal.

Want bedenkt: geen ruimte is zo veilig als een openbare ruimte vol mensen die het naar hun zin hebben.